



Природно-математички факултет  
Универзитет у Новом Саду

---

Трг Доситеја Обрадовића 3, 21000 Нови Сад, Србија  
тел 021.455.630 факс 021.455.662 e-mail [dekanpmf@uns.ac.rs](mailto:dekanpmf@uns.ac.rs) web [www.pmf.uns.ac.rs](http://www.pmf.uns.ac.rs)  
ПИБ 101635863 МБ 08104620

# Извештај о самовредновању студијског програма

Основних академских студија

**ТУРИЗАМ**

Департмана за географију, туризам и  
хотелијерство

Природно-математичког факултета  
Универзитета у Новом Саду

Нови Сад, 2022. године

# СТАНДАРДИ И УПУТСТВА ЗА САМОВРЕДНОВАЊЕ И ОЦЕЊИВАЊЕ КВАЛИТЕТА СТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА

[Стандард 4:](#) Квалитет студијског програма

[Стандард 5:](#) Квалитет наставног процеса

[Стандард 7:](#) Квалитет наставника и сарадника

[Стандард 8:](#) Квалитет студената

[Стандард 9:](#) Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса

[Стандард 10:](#) Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке

[Стандард 11:](#) Квалитет простора и опреме

[Стандард 13:](#) Улога студената у самовредновању и провери квалитета

[Стандард 14:](#) Систематско праћење и периодична провера квалитета

[Стандард 15:](#) Квалитет докторских студија (само за студијске програме докторских студија)

[ТАБЕЛЕ](#)

[ПРИЛОЗИ](#)

#### **Стандард 4: Квалитет студијског програма**

Квалитет студијског програма обезбеђује се кроз праћење и проверу његових циљева, структуре, радног оптерећења студената, као и кроз осавремењивање садржаја и стално прикупљање информација о квалитету програма од одговарајућих друштвених институција.

#### **4а Опис и анализа тренутног стања**

##### 4.1.

Овај студијски програм је резултат сталног унапређивања студија из области туризма, које имају дугу традицију на Департману за географију, туризам и хотелијерство. Од почетног смера Дипломирани географ – туризмолог, на којем је настава из области туризма била тек у повоју, развијен је квалитетан и добро утемељен студијски програм у потпуности фокусиран на различите делатности туризма и угоститељства. У претходној акредитацији из 2012. излазно звање је било Дипломирани туризмолог, али смо у међувремену, снажним развојем наставног кадра, научних истраживања, опремљености Департмана, акредитовали актуелни студијски програм у ИМТ пољу, између Гео-наука и Менаџмента и бизниса, са излазним звањем Дипломирани менаџер.

**Сврха студијског програма** ОАС Туризам је мултидисциплинарно образовање стручњака из области туризма. То подразумева усвајање различитог теоријског и практичног знања (како преко класичних облика наставе, тако и кроз теренску наставу и стручну праксу) из области туризма, ловног туризма, хотелијерства, гастрономије. Стога је овај СП подељен на четири модула:

*Сврха студијског програма ОАС Туризам, модул Туризам* је образовање стручњака који ће планирати, организовати, управљати и руководити туристичким предузећима у целини или специјализованим јединицама предузећа (туристичке агенције, саобраћајна предузећа) и другим асоцијацијама, односно непривредним и струковним организацијама који чине субјекте и носиоце развоја из области туризма (национална туристичка организација, туристички информативни центри, локалне туристичке организације, сектори за туризам градских управа за привреду). Структура студијског програма обезбеђује да се кроз наставне садржаје опште-образовних и теоријско-методолошких предмета стекну основна знања из области туризма, која се у даљем току студија унапређују кроз групу научних и стручно-апликативних предмета. Значајан сегмент образовања стручњака у туризму, поред теоријске наставе, чини и практична настава у туристичким агенцијама и туристичким организацијама. Стечене компетенције и вештине на овом нивоу студија представљају базу фундаменталних знања за наставак образовања на мастер академским студијама туризма. Овако образовани кадрови у стању су да у потпуности сагледају кретања и промене на туристичком тржишту и успешно им се прилагођавају.

*Сврха студијског програма ОАС Туризам, модул Хотелијерство* је образовање кадрова који ће планирати, организовати, управљати и руководити угоститељским предузећима у целини (хотел, мотел, хостел, туристичко насеље, камп, ресторан...) или специјализованим јединицама предузећа (посебне организационе целине у оквиру хотела- рецепција, хотелско домаћинство, кухиња, ресторан, кадровска служба...) и другим асоцијацијама, чија је делатност усмерена на развој угоститељског сектора (удружења хотелијера, бармена, сомелијера...). Такође, студенти се оспособљавају за извођење наставе из стручних хотелијерских предмета у средњим школама. Структура студијског програма обезбеђује да се кроз наставне садржаје опште-образовних и теоријско-методолошких предмета стекну основна знања из области угоститељства, која се у даљем току студија унапређују кроз групу научних и стручно-апликативних предмета. Значајан сегмент образовања стручњака у хотелијерству, поред теоријске наставе, чини и практична настава, организована у хотелијерским и ресторатерским објектима у земљи и иностранству. Сврха студијског програма је такође образовање и припрема кадрова који ће бити у могућности да активно прате и усвајају садржаје студијских програма мастер студија.

*Сврха студијског програма ОАС Туризам, модул Гастрономија* је образовање стручњака који ће планирати, организовати, управљати и руководити пословима у кухињама угоститељских објеката (хотел, мотел, ресторан...), објектима масовне исхране (студентски домови, касарне, ресторани у предузећима, вртићима, школама...), објектима исхране за болеснике (болнице, стационари, рехабилитациони центри...). Такође, студенти се оспособљавају за извођење наставе из куварства и сродних предмета у средњим школама.

Структура студијског програма обезбеђује да се кроз наставне садржаје опште-образовних и теоријско-методолошких предмета стекну основна знања из области угоститељства, која се у даљем току студија унапређују кроз групу научних и стручно-апликативних предмета. Значајан сегмент образовања стручњака у хотелијерству, поред теоријске наставе, чини и практична настава, организована у хотелијерским и ресторатерским објектима у земљи и иностранству. Сврха студијског програма је такође образовање и припрема кадрова који ће бити у могућности да активно прате и усвајају садржаје студијских програма мастер студија.

*Сврха студијског програма ОАС Туризам, модул Ловни туризам* је образовање стручњака који ће руководити и организовати рад у ловно-туристичким предузећима, ловиштима и другим асоцијацијама које чине субјекте и носиоце развоја из области ловног туризма и ловства (Туристичка организација Србије, ловачки савези, ловачка удружења, Ловачка комора, туристичке организације), а са циљем формирања мреже стејкхолдера, односно интересних група у ловном туризму на нивоу дестинације. Структура студијског програма обезбеђује да се кроз наставне садржаје опште-образовних и теоријско-методолошких предмета стекну основна знања из области ловног туризма, која се у даљем току студија унапређују кроз групу научних и стручно-апликативних предмета. Значајан сегмент образовања стручњака у ловном туризму чини и практична настава у ловачким савезима, ловачким удружењима, Ловачкој комори, ловиштима и узгајалиштима дивљачи. Стечене компетенције и вештине на овом нивоу студија представљају базу фундаменталних знања за наставак образовања на мастер академским студијама туризма. Овако образовани кадрови у стању су да у потпуности сагледају кретања и промене на тржишту ловног туризма.

На овај начин студент стиче потребно мултидисциплинарно знање које омогућава даље усмеравање и профилисање дипломираних менаџера, као радника и руководиоца из појединих области туризма и комплементарних делатности, на основу избора и опредељења за одређене изборне предмете предвиђене студијским програмом.

**Циљ** студијског програма основних академских студија Туризам је да образује кадрове из области туризма и његових сродних делатности, као што су хотелијерство, гастрономија и ловни туризам, који ће истовремено стећи низ маркетиншких, менаџерских и других знања и вештина из поменутих области, а од значаја за рад у основним секторима туристичке делатности.

Студијски програм има за циљ да пружи мултидисциплинарно образовање у теорији и пракси и да на тај начин обезбеди потребну стручну компетенцију за обављање широког спектра активности из области туризма и угоститељства. Прецизније речено, циљ овог студијског програма јесте школовање кадрова који ће бити запослени унутар предузећа из области туристичке, хотелијерске и шире угоститељске делатности, као и у ловиштима и агенцијама које се баве ловним туризмом као основном врстом делатности, који ће се бавити пословима валоризације туристичких ресурса, развоја нових туристичких производа на основу истраживања тржишта, као и планирањем структурног и функционалног аспекта туристичке дестинације. Студијски програм основних студија, такође, треба да омогући даље образовање на студијским програмима вишег нивоа, као и даље усавршавање у циљу добијања високо компетентног стручно-научног кадра.

Школовање кадрова за рад у туризму поставља се као императив са сврхом повећања компетенција стручњака из ове области, а самим тим и успешнијег развоја туризма и угоститељства и других делатности туристичке привреде и повећања њихових прихода.

Циљ студијског програма основних академских студија Туризам је да:

- обезбедити студентима широко и уравнотежено знање кључних концепата из области туризма и угоститељства,
- код студената развије базу знања и вештина које им омогућавају запошљавање у струци или наставак школовања у области туризма и угоститељства,
- оспособи студенте за примену стандардне методологије у решавању проблема и задатака у области туризма.

Студијски програм се састоји од групе обавезних заједничких предмета, четири изборна модула и слободних изборних предмета. Поред обавезних заједничких предмета, у зависности од модула које је одабрао, студент мора да положи и обавезне предмете који су предвиђени тим истим модулом. Остатак ЕСПБ, у зависности од изабраног модула, студент скупља путем изборних предмета. На 4. години студија, сви студенти имају обавезан предмет Дипломски рад. Фонд часова предвиђен за Дипломски рад у функцији

је припреме и израде истог и обрачунава се као оптерећење наставницима ангажованим на студијском програму.

Студијски програм је акредитован у оквиру ИМТ поља, у областима Гео-наука и Менаџмента и бизниса, па је излазно звање Дипломирани менаџер.

Сви студенти који упишу овај студијски програм без обзира на модуле, имају исте предмете на првој години студија, укупне вредности минимум 60 ЕСПБ.

Курикулум је конципиран тако да студент на свакој годни студија може добити најмање 60 ЕСПБ, тако да након завршетка студија има најмање 240 ЕСПБ.

Групу обавезних предмета заједничких за све модуле сачињава 21 предмет, укупне вредности 131 ЕСПБ, који су распоређени у осам семестара.

На другој, трећој и четвртој години поред листе обавезних заједничких предмета, у зависности од модула које је одабрао, студент мора да положи и обавезне предмете који су предвиђени тим истим модулом.

Модул Туризам се састоји од још 12 обавезних, укупне вредности 69 ЕСПБ. Модул Хотелијерство од 14 обавезних предмета, укупне вредности 81 ЕСПБ. Модул Гастрономија од 15 обавезних предмета, укупне вредности 89 ЕСПБ и Ловни туризам од 13 обавезних предмета, укупне вредности 75 ЕСПБ.

Остатак ЕСПБ, у зависности од изабраног модула, студент скупља путем изборних предмета. За сваки изборни предмет дефинисани су семестри на којима је он доступан. Фактор изборности, у зависности од модула је између 15,85 и 24,04%.

#### **Радно оптерећење студената мерено бројем ЕСПБ бодова:**

Сваки предмет из студијског програма исказан је бројем ЕСПБ, а обим студија изражен је збиром ЕСПБ. У свакој школској години збир ЕСПБ износи најмање 60, што одговара просечном укупном ангажовању студента у обиму 40-часовне радне недеље током једне школске године. Укупно ангажовање студента састоји се од активне наставе (предавања, вежбе, практикуми, семинари и теренска настава), самосталног рада, колоквијума, испита и других видова ангажовања.

Просечан недељни број часова предавања на овом СП је 11,31; вежби 7,63; осталих часова 3,81; а просечан број часова активне наставе недељно је 18,93. Посматрано по модулима, просечан број часова предавања и вежби је уједначен, а модули Хотелијерство и Гастрономија имају нешто више осталих часова – због већег обима стручне праксе.

<b>Научно поље</b>	<b>ИМТ</b>
<b>Научна област</b>	<b>Гео-науке, Менаџмент и бизнис</b>
<b>Ужа научна област</b>	<b>Туризам, Хотелијерство</b>
<b>Студијски програм</b>	<b>ОАС Туризам</b>
<b>Назив предмета</b>	<b>Основе хотелијерства</b>
<b>Статус предмета</b>	<b>Обавезни</b>
<b>Број ЕСПБ</b>	<b>7</b>
<b>Број часова активне наставе</b>	<b>Теоријска настава 2, Практична настава 2</b>
Време проведено на активностима које директно води наставно особље	предавања – 2 часа (1,5 сат) недељно вежбе – 2 часа (1,5 сат) недељно 4 сата x 15 недеља = <b>Укупно 60 сати</b>
Време проведено у самосталном раду	припрема за наставу – 0,50 сати недељно <b>Укупно 7,5 сати</b>
Време проведено на обавезној стручној пракси	<b>10 сати</b>
Време потребно за припрему за проверу знања	припрема за колоквијуме – 30 сати припрема за испит – 90 сати <b>Укупно – 120 сати</b>
Време обухваћено самом провером знања	колоквијум – 2 x 0,5 сати практични испит –

	усмени испит – 1 сат <b>Укупно – 2 сата</b>
<b>Укупан број сати</b>	<b>199,5 сати</b>
Исход предмета	Студент ће стећи основна теоријска и практична знања која ће му омогућити разумевање хотелијерства као хетерогене и комплексне делатности која просторно и функционално интегрише различите услуге у јединствену целину. Стичу се фундаментална знања из области хотелијерства, као и оперативно-практична знања која пружају основ за даљу надоградњу у овој области.

### Исходи, стручности и компетенције

Исходи процеса учења и квалификације које свршени студенти имају у складу су са дескрипторима нивоа квалификација датим у Закону о националном оквиру квалификација Републике Србије и одговара нивоу б.2.

Савладавањем овог студијског програма студент стиче следеће опште способности:

- способност ретроспекције, обликовања, праћења и предвиђања структуре и функционисања туристичких објеката, појава и процеса,
- компетентне и прецизне анализе, закључивања и способности решавања конкретних проблема везаних за туризам,
- способност управљања и координације на пословима везаним за развој туристичке дестинације.

Овај студијски програм омогућава мултидисциплинарно образовање стручњака за савремено пословање и руковођење туристичким ресурсима, појавама, објектима и процесима које чине компоненте туризма и њему комплементарних делатности. Будући стручњаци стећи ће следеће компетенције за:

- даље лично стручно усавршавање и специјализацију за поједине групе и подгрупе туристичке делатности,
- овладавање процесима, методама, техникама и поступцима истраживања туристичког тржишта,
- обављање пословних операција у туристичким предузећима и привредним и непривредним субјектима у туризму на нивоу дестинације,
- беспрекорну пословну комуникацију са креаторима и организаторима туристичке понуде, конзументима туристичког производа на матерњем и најмање једном страном језику.

Савладавањем студијског програма Туризам, а у зависности од изабраног модула, студент стиче следеће предметно-специфичне способности:

- темељно познавање и разумевање послова у туристичким агенцијама (организовање туристичких путовања), туристичким организацијама, туристичко-информативним центрима, угоститељским објектима хотелског и ресторатерског типа, ловиштима, маркетиншким агенцијама из области туризма, стручним водичким службама, саобраћајним предузећима у сектору за туризам, службама за односе са јавношћу и промоцију музеја, галерија, архива и других установа које сакупљају, чувају и излажу покретна културна добра,
- повезивање знања из различитих области и њихова примена на пословима планирања, управљања и контроле ресурсних, материјалних, организационих и маркетиншких аспеката туристичке дестинације и туристичког уређења простора,
- способност решавања конкретних проблема при обављању свих напред наведених послова, уз употребу адекватних метода и поступака,
- праћење новина и трендова на туристичком тржишту,
- познавање информационо-комуникационих технологија и могућности њихове примене у туризму, а нарочито на пословима руковођења и организовања појединих, специфичних туристичких активности или облика туризма у заштићеним природним добрима, ловиштима, заштићеним културним добрима и археолошким локалитетима, конгресним

- центрима, винским регионима и сл,
- темељно познавање појединих облика туристичких активности, који представљају значајне туристичке производе на међународном туристичком тржишту, а који су релевантни за развој туризма у Србији.

Образовање будућих туристичких и угоститељских радника се одликује сталним напретком који прати иновације у туристичкој и угоститељској пракси. На свим модулима студијског програма Туризам предвиђен је обавезан предмет Стручна пракса, чији се садржај разликује у зависности од модула. Циљ предмета јесте да студенти успешно савладају, усвоје и примене теоријска знања из одређених предмета, односно да се оспособе за практично обављање пословних операција у туристичким предузећима и организацијама, угоститељским предузећима и ловиштима.

На модулу Туризам предвиђена је стручна пракса на III и IV години у трајању од по 20 радних дана, која ће се реализовати у туристичким предузећима, организацијама, установама културе и другим установама од значаја за развој туризма на дестинацији. На модулима Хотелијерство и Гастрономија предвиђена је стручна пракса у трајању од 60 радних дана на I, II и III години, односно 30 радних дана на IV години, која ће се реализовати у угоститељским предузећима у земљи и иностранству, са којима Депарتمان успешно сарађује више од 10 година. На модулу Ловни туризам предвиђена је стручна пракса на II, III и IV години у трајању од по 5 радних дана, која ће се реализовати у Ловачком савезу, Заводу за заштиту природе, ловиштима, специјализованим продавницама за ловачку опрему и ловно-туристичким агенцијама.

#### 4.2

Студијски програм је акредитован за укупно 640 студената на све четири године студија. У протекле три школске године уписано је укупно на све четири школске године студијског програма: 2018/19 – 914; 2019/20 – 898 и 2020/21 – 880 студената.

Како у овај број улазе и студенти у продуженом статусу, као и студенти који студирају дуже од броја година колико трају студије, укупан број уписаних премашује број за који је програм акредитован. Такође, трећу и четврту годину студија уписују и студенти који су студије започели на другим факултетима, а након процеса еквиваленције и признавања испита натављају студије на овом СП.

По модулима се примећује правилност да је мање заинтересованих за модул Ловни туризам, а да последњих година знатно расте број заинтересованих за модул Гастрономија. Последње посматране године, број матураната који су се определили за модул Туризам је нешто мањи него претходних година, што се јасно повезује са ефектима пандемије, током које је пословање туристичких агенција у великој кризи.

Анализа **броја дипломираних у односу на број уписаних студената** на овом студијском програму за последње три школске године, показала је да је проценат дипломираних студената задовољавајућ: шк. 2018/19, на студијски програм је уписано 160 студената, а исте године је звање Дипломирани менаџер стекло 62 студента (39%); шк. 2019/2020, на студијски програм је уписано 170 студената, а исте године је студије завршило 103 студента (60%); док је шк. 2020/21 на студијски програм уписано 161 студената а до краја школске године је студије завршило 56 студента (34%).

**Просечно трајање студија на студијском програму** у претходне 3 школске године је податак који се добија тако што се за студенте који су дипломирали до краја школске године (до 30.09.) израчуна просечно трајање студирања. Статистичка анализа података показује да је шк. 2018/19 било 103 студента који су завршили четворогодишње студије након просечно 4,5 године. Шк. 2019/20, 9 дипломираних је стекло звање након просечно 5,1 година студирања, док је шк. 2020/21 број дипломираних студената био 56, а просечна дужина студија је износила 6.

**Стопа успешности студената** која се израчунава за студенте који су дипломирали у претходној школској години (до 30.09) а завршили студије у року предвиђеном за трајање студијског програма, указује да је на студијском програму Туризам 30% студената завршило студије за 4 године, што је у оквиру просека за 12 програма основних студија на Природно-математичком факултету, који износи 33,22%

За сваки студијски програм именује се руководиоца, који руководи уписом студената, бави се праћењем свих сегмената рада на програму, у активној је комуникацији са студентима и реагује на евентуалне проблеме и примедбе. Одговоран је за праћење структуре и спровођење студијских програма, праћење оптерећења студената, као и за праћење и обезбеђење квалитета програма. Студенти приликом попуњавања

годишњих анкета имају могућност да дају своје мишљење о студијском програму на коме студирају и наставницима.

**Иницијатива за покретање нових студијских програма** потиче од катедри. Веће департмана доноси предлоге о формирању студијских програма и именује Комисију за акредитацију, чија је обавеза формирање и реформа студијских планова и програма. Продекан за докторске студије, акредитацију и обезбеђење квалитета активно је укључен у процес прављења нових и реформисање старих студијских програма. Предложене програме одобрава Наставно-научно веће Факултета, Одбор за обезбеђење квалитета и интерну евалуацију Универзитета, Стручно веће Универзитета за одговарајуће научно поље, а затим и Сенат Универзитета, након чега се на евалуацију шаљу Комисији за акредитацију и проверу квалитета. Поступак акредитације студијских програма јасно је и прецизно дефинисан кроз Процедуру Акредитација студијских програма, коју је увео Радни тим ФУК, на основу докумената који дефинишу важећа акредитациона правила. На Наставно-научном већу именују се и руководиоци и саветници за сваки студијски програм. Руководиоци студијских програма су одговорни за праћење структуре и спровођење студијских програма, праћење оптерећења студената, као и за праћење и обезбеђење квалитета програма. Самовредновање студијских програма врши се сваке три године. Уведена је Процедура самовредновања студијских програма, као и формулар и табеле које попуњавају руководиоци програма подацима о броју уписаних студената, напредовању студената и оствареним резултатима на студијском програму.

Руководилац студијског програма, студентски саветник и помоћник директора за наставу (у оквиру Департмана) редовно размењују информације и запажања о извођењу студијског програма, питања и мишљења које добијају од студената.

Руководиоци пишу Извештај о самовредновању студијског програма, у коме на основу обрађених података дају мишљење о позитивним и негативним аспектима реализације програма, као и предлоге за побољшање квалитета програма у сваком смислу.

#### 4.3

**Повратне информације о квалитету студијског програма** – факултет и департман редовно прибављају повратне информације од послодаваца, представника Националне службе за запошљавање и других одговарајућих организација о квалитету студија на ОАС Туризам..

Резултати анкета послодаваца налазе се на порталу Природно-математичког факултета, а изнета мишљења уважавају се приликом осавремењавања студијског програма.

Правилно постављен студијски програм, уз његово стално осавремењавање, усавршавање наставника, блиска сарадња са школама, резултирала је тиме да су свршени студенти ОАС Туризам у потпуности способни да самостално баве пословима за које их оспособљава овај СП. Како су ти послови из услужног сектора привреде, њихова знања и вештине се брзо показују и валоризују од стране послодаваца. Задовољство послодаваца се огледа и у броју оних који су заинтересовани да наше студенте приме на стручну праксу.

#### 4.4.

**Основни инструмент самовредновања** је анкета. Анкетирања се спровode ради добијања мишљења од стране студента За све наставнике и сараднике који су учествовали у реализацији студијских програма и за све студијске програме који су реализовани у текућој студијској години спроводи се Анкета на Природно-математичком факултету. Анкетирање се спроводи на крају сваког семестра (пре његове овере), а односи се на самовредновање квалитета наставе и рада наставника и сарадника. Анкетирање студената у оквиру самовредновања рада студентске службе, библиотеке и техничке опремљености служби спроводи се сваке две године.

Анкете се попуњавају електронски, што омогућава њихову брзу обраду, а обухват је обезбеђен обавезом студената да пре овере семестра попуне електронски ШВ-20 образац и анкету. Анонимност је у потпуности гарантована, што омогућава да мишљења студената буду релевантна.

Директор, наставници и руководиоци студијског програма имају увид у резултате анкета, тако да на основу њих врше корекције у свом раду, односно планирају се измене у студијском програму.

Поред анкета, као најсвеобухватнијег вида учешћа студената у оцењивању и осигурању квалитета студијског програма, ово се обезбеђује и кроз учешће студената у раду Студентског парламента, студента продекана, раду Наставно-научних већа факултета и департмана, разговором са наставницима и давањем појединачних мишљења.



4.5.

#### **Осавремењавање курикулума**

Учешће у бројним програмима мобилности студената и наставног особља, је један од најнепосреднијих начина за упознавање са курикулумима страних ВШУ и на основу оваквих искустава ради се на осавремењавању постојећих и планирању нових студијских програма. Свакако, поставка сваког новог студијског програма креће од анализе потребе тржишта и избора страних студијских програма који представљају основу за његово формирање. Овде се води рачуна да барем један од изабраних страних курикулума буде из ВШУ са којима имамо потписан уговор о мобилности. Потенцијално, овакво усклађивање може довести и до креирања програма за добијање двоструке/заједничке дипломе.

Наставници сродних предмета студијског програма анализирају савременост садржаја предмета, међусобну усклађеност, адекватност редоследа изучавања предмета и дају предлоге за њихово унапређење. У складу са правилима акредитације, могуће је увођење нових предмета.

Курикулум је осавремењиван током протеклог акредитационог периода – уношењем нових изборних предмета, прерасподелом положаја појединих изборних предмета, али и мењамем садржаја предмета у складу са развојем науке и уочених потреба тржишта.

4.6.

**Курикулум** студијског програма и његова реализација су тако конципирани да подстичу студенте на стваралачки начин размишљања, на дедуктиван начин истраживања као и на примену тих знања и вештина у практичне сврхе. Курикулум ОАС Туризам је конципирана тако да омогућава претходно наведене ставове. Он је савремен, устројен на основу добрих примера из иностранства и и дуге традиције сарадње са туристичким организацијама, туристичким агенцијама, угоститељским објектима и другим привредним субјектима из туристичко-угоститељске делатности која омогућава стицање теоријских и практичних знања и вештина неопходних за звање Дипломирани менаџер.

4.7.

**Услови и поступци који су неопходни за завршавање студија и добијање дипломе** одређеног нивоа образовања су дефинисани и доступни јавности и налазе се објављени на сајту Природно-математичког факултета и Департмана за географију, туризам и хотелијерство.

Наведени услови и поступци су усклађени са циљевима, садржајима и обимом акредитације студијског програма ОАС Туризам.

Садржај предмета, начин испуњавања и бодовна вредност предиспитних обавеза, бодовање на испиту се налази у електронски доступним предметним обрасцима. Поред тога, на почетку сваког семестра, на првом часу, наставник и асистент упознају студенте са овим правилима.

Линк према јавно објављеном документу Правила студирања, се налази и у свакој комуникацији електронском поштом са студентском службом.

Предметни образац за Завршни рад је такође доступан у електронској форми. На сајту департмана се налази листа понуђених тема – у одговарајућем броју и за сваког наставника. Ближи садржај завршног рада студент договара са изабраним ментором, а конкретизује се кроз Пројекат завршног рада који се разматра на седници одговарајуће катедре. У случају потребе, на катедри се разматра и одобравање тема које се не налазе на списку понуђених тема. Након усвајања на седници катедре, Пројекат завршног рада се разматра на ННВ већу департмана.

Образац Пројекта завршног рада је електронски, а на тај начин се прибављају и прилажу и остале неопходне потврде којима се доказује да студент испуњава право да пријави завршни рад. Алгоритам прибављања и прилагања документације је јасно приказан и налази се на сајту департмана. На сајту департмана се налази и детаљно упутство за израду завршног рада.

#### 46 Анализа и процена стандарда

Анализа и процена ситуације с обзиром на претходно дефинисане циљеве,захтеве и очекивања дата је у оквиру SWOT анализе:

<b>Предности</b>	<b>Слабости</b>
<ul style="list-style-type: none"><li>- Циљеви студијског програма усклађени су са исходима учења +++</li><li>- Исходи учења су у складу са нивоом очекиваних постигнућа у домену знања, вештина, способности предвиђених за предмете на СП +++</li><li>- Обавезна стручна пракса доприноси стицању компетенција +++</li><li>- Усаглашена су ЕСПБ оптерећења са активностима учења потребним за достизање очекиваних исхода учења +++</li><li>- Заступљеност АО, ТМ, СА и НС предмета је у складу са стандардима за акредитацију ++</li><li>- Јасно су дефинисани поступци за одобравање, праћење и контролу програма студија</li><li>- Континуирано се спроводи провера квалитета студијског програма +++</li><li>- У контролу квалитета укључени су запослени и сви студенти +++</li><li>- Евалуација рада студената од стране организација у којима се изводи Стручна пракса валоризује се кроз измене у садржају предмета +++</li><li>- Информације о свим предметима, укључујући и Завршни рад су доступни на сајту ВШУ+++</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>- Релативно мало повратних информација од послодаваца ++</li><li>- Дужина трајања студија већа од предвиђене четири године ++</li><li>- Мање заинтересованих матураната за упис на модул Ловни туризам +++</li><li>- Класификација предмета у АО, ТМ, СА и НС групе у поступку акредитације није предмет нарочите пажње +</li></ul>
<b>Могућности</b>	<b>Опасности</b>
<ul style="list-style-type: none"><li>- Осавремењавање садржаја предмета у складу са правилима акредитације +++</li><li>- Развој СП у складу са искуствима из страних партнерских ВШУ +++</li><li>- Интернационализација СП, долазак страних студената ++</li><li>- Одржавање сарадње са бившим студентима и послодавцима ++</li><li>- Сарадња са привредом +++</li><li>- Организовање семинара за привреднике +++</li><li>- Образовање и других профила за рад у средњим стручним школама ++</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>- Смањена заинтересованост матураната за упис на Туризам ++</li><li>- Криза у пословању туристичких агенција и угоститељских објеката ++</li><li>- Промене у листи звања наставника у средњим стручним школама ++</li></ul>

#### 4в Предлог мера и активности за унапређење квалитета

- Перманентно усавршавање наставног кадра.
- Повећање броја сарадника из редова студената МАС и ДАС, а асистената када то буде дозвољено.
- Омасовити алумни.
- Повећати број страних партнерских ВШУ са уговореним мобилностима.
- Занављање опреме из средстава научних пројеката и сопствених средстава.
- Унети измене у програм модула Ловни туризам.
- Додавањем изборних предмета пратити промене на тржишту.

#### Показатељи и прилози за стандард 4:

**Табела 4.1.** Листа свих студијских програма који су акредитовани на високошколској установи од 2011. године са укупним бројем уписаних студената на свим годинама студија у текућој и претходне 2 школске године

**Табела 4.2.** Број и проценат дипломираних студената (у односу на број уписаних) у претходне 3 школске године у оквиру акредитованих студијских програма. Ови подаци се израчунавају тако што се укупан број студената који су дипломирали у школској години (до 30. 09.) подели бројем студената уписаних у прву годину студија исте школске године. Податке показати посебно за сваки ниво студија.

**Табела 4.3.** Просечно трајање студија у претходне 3 школске године. Овај податак се добија тако што се за студенте који су дипломирали до краја школске године (до 30.09.) израчуна просечно трајање студирања. Податке показати посебно за сваки ниво студија.

**Прилог 4.1.** Анализа резултата анкета о мишљењу дипломираних студената о квалитету студијског програма и постигнутим исходима учења.

**Прилог 4.2.** Анализа резултата анкета о задовољству послодаваца стеченим квалификацијама дипломаца.

#### Стандард 5: Квалитет наставног процеса

Квалитет наставног процеса обезбеђује се кроз интерактивност наставе, укључивање примера у наставу, професионални рад наставника и сарадника, доношење и поштовање планова рада по предметима, као и праћење квалитета наставе и предузимање потребних мера у случају када се утврди да квалитет наставе није на одговарајућем нивоу.

#### 5а Опис тренутног стања

##### 5.1

**План и распоред наставе** на ОАС Туризам су усклађени са потребама и могућности студената, али у последње две године и са мерама заштите од пандемије COVID-19. У летњем семестру 2020. године, настава је прешла на on-line извођење. За овај вид наставе су постојали одговарајући услови у погледу опреме и обуке, као и софтверске подршке за наставнике и студенте. Поред чињенице да се сав наставни материјал објављује на сајтовима департмана, прешло се на пуно коришћење Moodle платформе за учење. Веома брзо је био формиран курс за сваки наставни предмет.

Међутим, сагледавањем квалитета такве наставе, степена њене интерактивности, мерењем испуњености циљева предмета и студијског програма, као знања које су студенти показали у испитни роковима, одлучено је да на Департману за географију, туризам и хотелијерство, настава у академској 2020/21. и 2021/22. буде извођена у учионицама и лабораторијама уз строго поштовање званично прописаних мера заштите и пажљиво праћење појаве заражавања код студената и запослених. Усвојен је правилник у којим

случајевима група прелази на он-лине наставу.

Смањена је величина група, да би се поштовао прописани број особа по јединици површине, уз придржавања правила међусобног растојања. Због повећања броја група, наставници су имали повећани обим ангажовања у настави. Међутим, задовољство студената и наставника оваквим начином рада, постигнути циљеви и постигнути резултати на колоквијумима и испитима, показали су да је одлука о оваквом извођењу наставе била правилна.

За студенте је направљен портал на којем су се пријављивали уколико су оболели од вируса COVID-19, уз постављање доказа о томе. Такође, и студенти који су били у блиском контакту са зараженим (члан породице, цимер...), су на овај начин могли да оправдају изостанак до оздрављења односно истека карантина.

Стручна пракса у летњем семестру је на модулу Туризам била модификона с обзиром на ситуацију у пословању туристичких агенција условљених пандемијом. На другим модулима се она одводила без већих проблема.

Распоред наставе се на огласној табли и сајту департмана објављује пре почетка семестра, а евентуалне измене у њему се јасно најављују и обележавају. Праћење редовности извођења наставе континуирано се спроводи.

## 5.2

**И предавања и вежбе имају наглашену интерактивност**, с обзиром на садржај, циљеве, исходе предмета и студијског програма. Одговарајућа опремљеност хардвером и софтвером, омогућава студентима да наставу прате у пуном обиму. Примењивост знања и вештина се показује кроз примере из праксе, а студенти је осим на колоквијумима и испитима, показују и у току извођења Стручне праксе. Студенти током рада на стручној пракси показују знања и вештине стечене у настави у толикој мери, да веома често буду позвани од стране послодавца да након обавезног дела стручне праксе (нарочито оне у летњем периоду), продуже ангажовање. Савременост наставног процеса и велика заинтересованост студената се показује и кроз кретивност и самосталност студената у раду. Редовно учествовање на радионицама, семинарима и такмичењима које организују научне и привредне организације, доказују да су студенти веома заинтересовани за стицање примењивих знања.

## 5.3

**На сајту ВШУ су доступни подаци о предметима:**

- назив, година, број ЕСПБ, услови за слушање предмета
- циљеви
- садржај и структура
- начин оцењивања на предмету
- обавезна и допунска литература.

Посебна пажња се посвећује новоуписаним студентима, за које се организује пријем, током којег буду упознати са наставницима и сарадницима који ће изводити наставу у првом семестру, са распоредом испита и са садржајем сајта Природно-математичког факултета и Департмана за географију, туризам и хотелијерство, на којима могу потражити све потребне информације. Посебно им се представе саветник и руководиоца студијског програма и помоћник директора за наставу, и подстакну се да им се без устручавања обратe уколико имају каквих питања у вези са студирањем.

Из анализе разлога због којих се студенти са других домаћих ВШУ одлучују да наставе студије на студијским програмима на Департману за географију, туризам и хотелијерство, јасно се истиче да је могућност непосредне комуникације са наставницима и асистентима веома важан фактор.

## 5.4

**Праћење спровођења планова наставе и планова рада** на појединачним предметима се врши кроз редовну контролу наставног процеса од стране руководиоца студијског програма, помоћника директора за

наставу, Наставно-научног већа департмана, продекана за наставу, Наставно-научног већа факултета. Такође, узимају се у обзир и запажања студената изнесена у разговорима, анкетама, петицијама које се организују преко Студентског парламента или Савеза студената. Реагује се сваки пут када се уоче проблеми у спровођењу наставног процеса.

Запослени показују велику заинтересованост за сталним усавршавањем. Учествовање на научним конференцијама се финансијски подржава и од стране департмана, а могу се користити и средства надлежних покрајинских секретаријата и републичких министарстава. Велики број научних пројеката који се реализују на департману, као и броја остварених мобилности наставника, по чему је Департман за географију, туризам и хотелијерство водећи у оквирима Природно-математичког факултета, доказују снажну заинтересованост наставника ка усавршавању.

Компетентност наставника се доказује и са завидном научном продукцијом, пре свега у међународним научним часописима. Сматрамо да за објављивање радова не треба да постоји посебан фонд за подстицање или награђивање, јер су компетенције неопходан услов за напредовање у звањима, а даље омогућавају и позиционирање у домаћим и међународним научним пројектима.

## 5б Анализа и процена стандарда

Анализа и процена ситуације с обзиром на претходно дефинисане циљеве, захтеве и очекивања дата је у оквиру SWOT анализе:

Предности	Слабости
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Компетентан, мотивисан и за студенте доступан наставни кадар +++</li> <li>– Одговарајуће компетентности наставника и сарадника које се перманентно оснажују +++</li> <li>– Велики број мобилности наставника +++</li> <li>– Доступне су све информације о терминима и начинима полагања испита +++</li> <li>– Квалитет наставног процеса се проверава анкетирањем студената и потенцијалних послодаваца +++</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Недовољна припремљеност наставника за извођење on-line интерактивне наставе са студентима+</li> <li>- Повећано ангажовање наставника у настави због противепидемијских мера утицало на смањену интерактивност ++</li> <li>- Релативно мало повратних информација од послодаваца ++</li> </ul>
Могућности	Опасности
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Осавремењавање СП у оквиру акредитационог циклуса ++</li> <li>– Усавршавање наставника у оквиру програма мобилности наставника +++</li> <li>– Развој СП у складу са искуствима из страних партнерских ВШУ +++</li> <li>– Повећање атрактивности СП за упис матураната укључивањем специфичних (изборних) курсева +</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Проблеми у организацији стручне праксе за модул Туризам++</li> <li>– Прелазак на on line наставу услед повећаног броја заражених студената/наставника +</li> </ul>

## 5в Предлог мера и активности за унапређење квалитета

1. Квалитет наставног процеса кориговати на основу анализа анкета и мишљења послодаваца и свршених студената.
2. Оснажити комуникацију са послодавцима ради добијања садржајнијих информација о раду свршених студената

3. Повећати број мобилности наставника на страним ВШУ.

**Показатељи и прилози за стандард 5:**

**Прилог 5.1.** Анализа резултата анкета студената о квалитету наставног процеса

**Прилог 5.2.** Процедуре и поступци који обезбеђују поштовање плана и распореда наставе.

**Прилог 5.3.** Доказ о спроведеним активностима којима се подстиче стицање активних компетенција наставника и сарадника

**Стандард 7: Квалитет наставника и сарадника**

Квалитет наставника и сарадника обезбеђује се пажљивим планирањем и избором на основу јавног поступка, стварањем услова за перманентно усавршавање и развој наставника и сарадника и провером квалитета њиховог рада у настави.

**7а Опис тренутног стања**

7.1 и 7.2

**Анализа потреба за наставним кадром** једна је од редовних активности у склопу политике квалитета Факултета и формализована је Правилником о систематизацији радних места који се редовно преиспитује и допуњује. Овај Правилник прописује расподелу и описе радних места за академско, техничко и административно особље. Запошљавање и напредовање наставника регулисано је низом правилника који су у сагласности са Законом о високом образовању, одговарајућим правилницима Универзитета у Новом Саду и захтевима Комисије за акредитацију и проверу квалитета.

**Поступак и услови за избор наставника и сарадника** су утврђени и јавно су доступни у виду Правилника о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника и сарадника Природно-математичког факултета Универзитета у Новом Саду. Критеријуми за избор дефинисани су Правилником о ближим минималним условима за избор у звање наставника Универзитета у Новом Саду. Природно-математички факултет је у односу на универзитетски правилник подигао критеријуме, који су дефинисани у Правилнику о додатним условима за избор у звање наставника на Природно-математичком факултету Универзитета у Новом Саду.

Приликом избора у звање наставника се, према прописаним поступцима, оцењује научна, истраживачка и педагошка компетентност кандидата, али и ангажованост у академској и друштвеној заједници. Конкурси за изборе у звања и заснивање радног односа се објављују у средствима јавног информисања, а сва документација која прати ове процесе (извештаји о пријављеним кандидатима на конкурс за избор у звање) доступна је јавности на сајту Факултета односно Универзитета.

Квалитет наставног кадра редовно се прати и процењује приликом избора у звања наставника и сарадника у периодици прописаној Законом, као и евалуацијом од стране студената, која се врши на крају сваког семестра. У циљу обезбеђивања квалитетног наставног кадра, успостављен је низ процеса који су ушли у праксу.

Наставна и научна активност се систематски прате, процењују и преиспитују у процесу интерног самовредновања институције. Вредновањем од стране студената наставници на Департману за географију, туризам и хотелијерство добијају високе оцене:

Семестар/година	2017/18.	2018/19.	2019/20.
Зимски	9,34	9,36	9,47
Летњи	9,25	9,30	9,29
Број анкета:	7.240	6.821	6.926

Оцене су јавно доступне запосленима преко е-портала факултета, а увид у комплетне резултате анкетирања имају предметни наставници за себе, своје сараднике и предмете које предају. Број запослених наставника и сарадника одговара потребама акредитованих студијских

програма и прописаним стандардима.

Оцене студената се вреднују и кроз један од критеријума за избор наставника, који дефинише да наставник не може бити биран у више звања ако нема просечну оцену додељену од стране студената најмање у 8 у трогодишњем периоду.

Подаци о наставницима и сарадницима доступни су на сајту департмана.

**Број ангажованих наставника и сарадника одговара потребама студијског програма.** Укупан број наставника (56) и сарадника је довољан да покрије укупан број часова наставе на студијском програму.

Усавршавање кадрова је основа за постизање високог квалитета у науци и настави. Наставници који изводе наставу на овом студијском програму редовно учествују на научним скуповима у земљи и иностранству, на пројектима Министарства просвете, науке и технолошког развоја, али и у пројектима Европске уније (H2020, ERASMUS+, INTEREG) кроз које имају прилику да размене наставна искуства са колегама из ЕУ.

Кроз програме мобилности, али и кроз заједнички рад на међународним пројектима, наставници се усавршавају у струци и стичу нова искуства. Редовна пракса наших наставника су студијски боровци на угледним међународним научним институцијама и гостујућа професорства, како наших наставника на универзитетима у иностранству, тако и колега из иностранства на овом Факултету. Наставници ангажовани на овом студијском програму су ангажовани и у раду научних и струковних удружења, као што су: Привредна комора Војводине, Удружење сомелијеа Војводине, Кулинарска Федерација Србије, Асоцијација Шефова куvara Србије, Кулинарска Асоцијација Србије, Ловачки савез Војводине, Ловачки савез Србије, Ловачки савез Централне Србије, Кинолошки савез Републике Србије, Ловачка Комора, Стрељачка дружина Нови Сад, Српски Дамски Ловачки Клуб "Артемида",

Селекција младих кадрова врши се кроз рад са студентима који се по свом залагању и резултатима истичу од осталих студената. Међу њима су и студенти који су чланови Друштва младих истраживача „Бранислав Букуров“ (основано 1993), Асоцијације ЕГЕА, удружења „Са Србијом на Ти.

Континуирано праћење њиховог рада одвија се и током избора најбољих у звања истраживач-сарадник или истраживач-приправник, када такви студенти улазе у наставни процес. Такође, користи се и могућност ангажовања демонстратора за извођење практичног дела наставе.

На Департману за географију, туризам и хотелијерство потенцира се перманентно усавршавање путем студијских боравака и учешћа на научним и стручним скуповима. Поред учешћа на научним пројектима, наставници ангажовани на овом студијском програму су руководили или учествовали на више INTEREG пројеката прекограничне сарадње.

## 76 Анализа и процена стандарда

Анализа и процена ситуације с обзиром на претходно дефинисане циљеве, захтеве и очекивања дата је у оквиру SWOT анализе:

Предности	Слабости
<ul style="list-style-type: none"><li>- Веома квалитетан научни кадар +++</li><li>- Доследно примењивање процедуре за изборе у звања +++</li><li>- Јасно описане и објављене процедуре за избор у звања +++</li><li>- Јавност поступка избора у звања +++</li><li>- Перманентно усавршавање запоследних +++</li><li>- Устаљена процедура селекције младих кадрова +++</li><li>- Повезивање научног рада са потребама привреде</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>- Не постоји систем финансијске подршке усавршавању из средстава ПМФа ++</li><li>- Недовољна средства у фондовима АП Војводине за учешће на међународним научним скуповима ++</li></ul>

++	
<b>Могућности</b>	<b>Опасности</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Коришћење међународних фондова и програма размене наставног особља +++</li> <li>– Финансирање из међународних пројеката ++</li> <li>– Сарадња са колегама са других домаћих ВШУ ++</li> <li>– Ангажовање сарадника ван радног односа (из привреде) ++</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Одлив младих кадрова ++</li> <li>– Немогућност запошљавања већег броја младих истраживача – забрана запошљавања у јавном сектору +++</li> </ul>

### 7.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета

1. И даље потенцирати мобилност наставника.
2. Одржавати високе критеријуме за избор наставника.
3. Забрана запошљавања у јавном сектору ограничава креирање и задржавање квалитетних младих научника, па је потребно пружити снажнију подршку истраживачима сарадницима/приправницима.
5. Ангажовање сарадника ван радног односа.

#### Показатељи и прилози за стандард 7:

**Табела 7.1.** Преглед броја наставника по звањима и статус наставника у високошколској установи (радни однос са пуним и непуним радним временом, ангажовање по уговору)

**Табела 7.2.** Преглед броја сарадника и статус сарадника у високошколској установи (радни однос са пуним и непуним радним временом, ангажовање по уговору)

**Прилог 7.1.** Правилник о избору наставника и сарадника

**Прилог 7.2.** Однос укупног броја студената (број студената одобрен акредитацијом помножен са бројем година трајања студијског програма) и броја запослених наставника на нивоу установе



## Стандард 8: Квалитет студената

Квалитет студената се обезбеђује селекцијом студената на унапред прописан и јаван начин, оцењивањем студената током рада у настави, перманентним праћењем и проверавањем резултата оцењивања и пролазности студената и предузимањем одговарајућих мера у случају пропуста.

### 8а Опис тренутног стања

#### 8.1

Квалитет студената обезбеђује се унапред јасно дефинисаним и јавно доступним процедурама уписа студената, праћењем успешности и пролазности студената током студија и благовременим реаговањем на уочене проблеме. Природно-математички факултет Универзитета у Новом Саду има јасно дефинисане процедуре које се односе на упис студената у прву годину студија, као и на напредовање студената током студирања. Ове процедуре дефинисане су *Правилником о упису студената на студијске програме Природно-математичког факултета у Новом Саду, Правилима студирања за студенте Универзитета у Новом Саду, Природноматематичког факултета и Правилником о докторским студијама на Природно-математичком факултету у Новом Саду*, као и другим актима Факултета. Све процедуре су јавне и објављене су на сајту институције. Осим тога, сваке године Факултет припрема брошуру (Информатор) са информацијама о упису на студијске програме, циљевима и исходима студијских програма и осталим информацијама релевантним за студије на Факултету.

#### 8.2

Приликом селекције студената за упис на прву годину основних студија у обзир се узимају резултати постигнути у претходном школовању (максимално 40 поена) и резултати постигнути на пријемном испиту (максимално 60 поена; укупно 100 поена). Матуранти који су током треће или четврте године средње школе освојили једно од прва три појединачна места на републичком такмичењу које организује Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије или на међународном такмичењу, а из предмета који се полаже на пријемном испиту, признаје им се да су постигли максималан број бодова на пријемном испиту. Напредовање студената (прелазак на наредну годину) такође је јасно регулисано *Правилима о студирању на Факултету*.

На студијском програму Туризам, пријемни испит се полаже из предмета Туристичка географија и Основе туризма и угоститељства (модули Туризам и Ловни туризам) и Куварства и Услуживања (модули Хотелијерство и Гастрономија). По правилу, пријемни испит се полаже на српском језику, али се по пријави организује и на језицима који су у службеној употреби на територији АП Војводине.

Број акредитованих места на овом студијском програму је 160 – укупно на све четири године студија, а број укупно уписаних студената на свим годинама студија овог СП износи: 2018/19: 160; 2019/20: 170; 2020/21: 161.

По правилу, сва места на ОАС Туризам се попуњавају у првом уписном року. Студије уписују матуранти са високим просеком, а добар показатељ квалитета наставе, те знања и вештина које се стичу, је да на нпр. модулу Гастрономија имамо све више матураната из гимназија.

#### 8.3

Правила за студирање јасно дефинишу и генералну стратегију оцењивања студената, док сваки наставник у књизи предмета има истакнуте специфичне захтеве који се постављају пред студенте. Механизми за процену и контролу процедура оцењивања су такође дефинисани *Правилима о студирању*. *Правилима за студирање* обезбеђује се коректно и професионално понашање наставника током оцењивања студената (објективност, етичност и коректан однос према студенту), студената према наставницима, као и процедуре које омогућају реаговање у случају повреде правила студирања било од стране наставника, било од стране студената.

#### 8.4

Са основним правилима студирања, новоуписани студенти се обавештавају на свечаном пријему. Тада се упознају и са саветницима и руководиоцима студијских програма, као и са руководством Департмана за географију, туризам и хотелијерство, којима су слободни да се обрате у случају било каквих питања.

Наставници саветници се бирају за сваки студијски програм, а чија је дужност да помажу студентима у тумачењу правила која се односе на студирање, буду им на располагању за помоћ и савете у току студија, као и да координишу наставнике и сараднике на студијском програму у вези организације наставе и испита.

Једнакост и равноправност студената по свим основама су загарантовани и негују се од настанка Факултета. Факултет омогућује под једнаким условима студирање и студентима са посебним потребама, прилагођено њиховим могућностима и по афирмативним мерама. Зграда није иницијално била прилагођена тој категорији студената, па су изграђене приступне рампе, а зграде су опремљене лифтовима. Факултет поштује и афирмативне мере препоручене од стране Владе за упис студената са посебним потребама, студената ромске националне мањине и држављана Републике Србије који су средњу школу завршили у иностранству.

#### 8.5

Правила за студирање јасно дефинишу и генералну стратегију оцењивања студената, док сваки наставник у књизи предмета има истакнуте специфичне захтеве који се постављају пред студенте. Предметни обрасци за сваки предмет се налазе на сајту Природно-математичког факултета. На почетку семестра студенти се упознају са начином оцењивања из сваког предмета. Путем Moodle платформе или контактом на мејл адресе, студенти могу контактирати наставнике или асистенте/сараднике и од њих добити одговоре на постављена питања.

#### 8.6-8.10

Механизми за процену и контролу процедура оцењивања су такође дефинисани Правилима о студирању. Правилима за студирање обезбеђује се коректно и професионално понашање наставника током оцењивања студената (објективност, етичност и коректан однос према студенту), студената према наставницима, као и процедуре које омогућују реаговање у случају повреде правила студирања било од стране наставника, било од стране студената. Испити су јавни и на њима поред наставника дежура и асистент или сарадник.

Ефикасност студирања се редовно прати кроз статистику броја уписаних и дипломираних студената, просечног трајања студија, праћење броја студената са оствареним максималним или минималним (37) бројем ЕСПБ за упис наредне године студија и просечне оцене студената.

Реагује се и уколико се уочи сувише ниска пролазност али и у случају појаве других неправилности приликом оцењивања. На е-порталу Природно-математичког факултета, сваки наставник добија бројчане и графичке податке о броју студената који су изашли на испит и њихову пролазност по испитним роковима. Такође, наставницима су доступни и електронски записници почевши од академске 2015/16. године, па у случају потребе, постоји и могућност самокориговања наставника.

На крају сваког семестра наставници и руководиоци департмана/факултета добијају резултате анкетирања студената. Оцене и запажања које се односе на квалитет наставе се разматрају, а у случају потребе се реагује.

#### 8.11

Студенти су заступљени у свим сферама управљања и одлучивања на Факултету, у складу са Законом о високом образовању и Статутом Факултета. Студентски парламент је званично представничко тело студената које се бави заштитом права и интереса свих студената на Природно-математичком факултету. Такође, Парламент учествује у спровођењу иницијатива студената које се тичу унапређења квалитета наставе и науке, студентског стандарда, проналажења потенцијалних компанија за организовање стручних пракси, организовања студијских путовања, окупљања и слично. Студентски парламент чине студенти са сваког Департмана и са сваке године студија. Кроз учешће у раду Студентског парламента студенти се осећају ближе факултету и добијају могућност да утичу на промене, иновације и ефикасно

решавање потенцијалних проблема. Факултет од Парламента добија све релевантне информације о студентским питањима и потенцијалним проблемима. Захваљујући веома доброј комуникацији између студентских представника и менаџмента ПМФ-а, остварује се веома добра сарадња која студентима у потпуности омогућава остваривање свих њихових права и интереса.

Студенти су организовани и у оквиру удружења грађана, чије је седиште на адреси ПМФа. Студенти на ОАС Туризам географије су чланови Друштва младих истраживача „Бранислав Букуров“ (основано 1993), Асоцијације ЕГЕА, ГАСТРО. Департман, факултет и Савез студената у складу са финансијским планом, подржавају рад ових удружења, а бесплатно им се уступа простор и опрема.

## 86 Анализа и процена стандарда

Анализа и процена ситуације с обзиром на претходно дефинисане циљеве, захтеве и очекивања дата је у оквиру SWOT анализе:

Предности	Слабости
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Јасне и јавно публиковане процедуре пријема студената +++</li> <li>– Обезбеђена једнакост и равноправност студената, укључујући и студенте са посебним потребама +++</li> <li>– Доступност информација о студијама +++</li> <li>– Доступност процедура и критеријума оцењивања +++</li> <li>– Анализирање метода и критеријума оцењивања по предметима, програмима, годинама, примена корективних мера у случају потребе ++</li> <li>– Усклађеност метода оцењивања са исходима студијског програма +++</li> <li>– Наставници су објективни и принципијени у процесу оцењивања +++</li> <li>– Континуирано праћење пролазности студената по предметима, програмима и годинама, уз корективне мере +++</li> <li>– Организовање студената у оквиру Савеза студената и Студентског парламента +++</li> <li>– Дуга традиција студентског организовање у истраживачким удружењима +++</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Нередовност похађање наставе +</li> <li>– Низак критеријум за добијање потписа на крају семестра +</li> <li>– Анализа ефикасности метода и критеријума оцењивања се не спроводи у потпуности +</li> <li>– Студенти ретко користе право комисијског полагања испита +</li> <li>– Због примене антиепидемијских мера, скраћено време за рад са студентима ++</li> </ul>
Могућности	Опасности
<ul style="list-style-type: none"> <li>– Боља промоција у школама ради привлачења бољих матураната +++</li> <li>– Подстицање активних облика наставе ++</li> <li>– Већа подршка департамента раду студентских удружења ++</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– Конкуренција других ВШУ приликом уписа на 1. годину ++</li> <li>– Демографска слика и мањи број матураната +++</li> <li>– Опadaње критеријума у основном и средњем образовању +++</li> <li>– Генерално спуштање критеријума на факултету ради боље пролазности +++</li> </ul>

#### **8в Предлог мера и активности за унапређење квалитета**

1. Пронаћи најбоље канале и побољшати промоцију СП међу средњошколцима.
2. Потенцирати редовност у похађању наставе.
3. Редовно пратити, евидентирати и валоризовати присуство на настави.
4. Методе рада ускладити са антиепидемијским мерама.

#### **Показатељи и прилози за стандард 8:**

**Табела 8.1.** Преглед броја студената по степенима, студијским програмима и годинама студија на текућој школској години

**Табела 8.2.** Стопа успешности студената. Овај податак се израчунава за студенте који су дипломирали у претходној школској години (до 30.09) а завршили студије у року предвиђеном за трајање студијског програма

**Табела 8.3.** Број студената који су уписали текућу школску годину у односу на остварене ЕСПБ бодове (60), (37-60) (мање од 37) за све студијске програме по годинама студија

**Прилог 8.1.** Правилник о процедури пријема студената

**Прилог 8.2.** Правилник о оцењивању

**Прилог 8.3.** Процедуре и корективне мере у случају неиспуњавања и одступања од усвојених процедура оцењивања

## Стандард 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса

Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса се обезбеђује доношењем и спровођењем одговарајућих општих аката.

### 9а Опис тренутног стања

#### 9.1

Факултет располаже са преко 96.500 библиотечких јединица. На сваком департману постоји посебан библиотечки депо, приручна библиотека (за наслове који се најчешће користе), читаоница и канцеларија библиотекарa и књижничара. Сви подаци о библиотечким ресурсима департмана су организовани у библиотечки информациони систем БИСИС који је јавно доступан, а за фонд библиотеке Департмана за географију, туризам и хотелијерство налази се на адреси: <http://libdgt.pmf.uns.ac.rs/>

Литература обухвата и уџбенике, скрипте, збирке задатака и практикума у електронској форми, који су доступни студентима – наставници овакву литературу постављају на Moodle платформу и сајт департмана.

Такође, на овој платформи налазе се и снимљена предавања наставника. Број оваквих снимака повећао се нарочито у летњем семестру 2020. године, када су сви департмани наставу изводили само on-line.

За куповину нових библиотечких јединица користе се средства департмана али и материјална средства домаћих и међународних пројеката.

#### 9.2

Списак неопходних уџбеника и друге литературе за праћење предмета и његово полагање налази се у предметним обрасцима на сајту факултета. Такође, са потребном литературом наставник упознаје студенте на почетку семестра.

#### 9.3

Факултет има богату издавачку делатност, која се одвија према унапред утврђеном Годишњем плану издавачке делатности. Настава је покривена уџбеницима и помоћним уџбеницима које одобрава Наставно-научно веће Факултета, што је регулисано *Правилником о уџбеницима* и *Правилником о издавачкој делатности*. Формулисане су и донете процедуре, мапе пословних процеса, које се тичу издавачке делатности – Издавање публикација Природно-математичког факултета и доношење Годишњег плана издавачке делатности.

Препорука је да се уџбеници издају у електронској форми, првенствено ради финансијске уштеде, развоја еколошке свести али и ради повећања доступности студентима. На овај начин решен је проблем недостатка средстава за штампање уџбеника и осталих публикација, неопходних за квалитетно извођење наставе. Електронска издања уџбеника се налазе на сајту Факултета и студенти их могу бесплатно преузети. Факултет има обезбеђен приступ бази података Кобсон, преко које је могуће набавити научне часописе и радове. Такође, омогућен је приступ и страним базама података (статистичких, сателитских снимака, нумерчких...)

#### 9.4

Студенти факултета могу да користе библиотечки фонд из сваке департманске библиотеке, као и да користе читаонице на свим департманима, па тако имају приступ фонду од 96.843 библиотечке јединице (52.095 књига, 25.259 монографија, 1935 часописа, 17.554 уџбеника).

#### 9.5

Руководилац студијског програма, али и сви ангажовани наставници, праћењем нове литературе и потреба извођења наставе, покрећу поступак набавке нових уџбеника и других публикација. Набавка се врши из

сопствених средстава департмана или из буџета научних пројеката. Такође, наставници обезбеђују доступност електронских издања уџбеника који су слободни за коришћење.

9.6

Факултет прати и оцењује квалитет уџбеника са аспекта квалитета садржаја, структуре, стила и обима. Рецензија уџбеника се врши пре њиховог издавања, уз обавезно учешће екстерних рецензента, према новоутврђеним правилима. Уведен је и посебан Формулар за рецензију, у коме рецензенти јасно изражавају став о свим аспектима квалитета уџбеника. Студенти оцењују рад библиотеке кроз процес самовредновања, попуњавањем анкете сваке друге године, пре овере летњег семестра (Анкета 5. Евалуација рада библиотеке и техничке опремљености Факултета).

9.7

Депарманска библиотека ради од 8 до 20 часова и у њој су запослене две библиотекарке са одговарајућом стручном спремом и положеним стручним испитима. Њихово усавршавање путем курсева који се организују за библиотекарке је стално. Рад библиотеке уређен је Правилником о раду библиотека. Електронски каталог је доступан, а осим што се дипломски, мастер и докторски радови могу преузимати у електронској форми, све више других издања су такође доступна у овом облику.

9.8

Компетентност и мотивисаност особља за подршку библиотекама, читаоницама и рачунарским центрима се континуирано прати, оцењује и унапређује, а како што је већ наведено запослени на овим местима су такође предмет анкетирања студената.

9.9

Студенти су упознати са начином рада библиотека, читаоница и рачунарских центара. Обавештавање се изводи преко сајта факултета/департмана, информација на огласној табли, оних које се добијају од стране запослених на овим местима као и од наставника/сарадника који изводе наставу у рачунарским центрима.

9.10

Факултет поседује веома добру рачунарску инфраструктуру. Мрежна инфраструктура постављена је 2009. године (мрежни каблови, централно чвориште, бежични приступ), чиме су створени услови за унапређивање рачунарских капацитета. Тренутно је у функцији 21 сервер. Обезбеђен је бежични приступ интернету путем eduroam сервиса из свих делова зграде Факултета, као и неометан рад електронских сервиса Факултета. Факултет има 9 рачунарских учионица са 217 радних места. Сви рачунари су умрежени и са сваког је омогућен приступ интернету. Рачунарске учионице се користе за извођење наставе и самостални рад студената. Радно време рачунарских учионица је од 8 до 20 часова. У функцији је и рачунарски кластер са 8 нодова, на коме се тренутно покреће моделовање временске прогнозе, као и разни математички прорачуни. У кабинетима наставника и сарадника у функцији су 542 рачунара, у просторијама служби 48, а у салама за предавања још 124 рачунара. Факултет поседује укупно 46 видео бимова. У свакој учионици на Департману за географију, туризам и хотелијерство инсталирани су вио бимови. Број резервних видеобимова одговара потребама замене постојећих, као и за употребу ван департмана.

У пандемијским условима, број места у читаоницама је ограничен с обзиром на величину простора

## **96 Анализа и процена стандарда**

Анализа и процена ситуације с обзиром на претходно дефинисане циљеве, захтеве и очекивања дата је у оквиру SWOT анализе:

<b>Предности</b>	<b>Слабости</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Постоје и примењују се правилници о уџбеницима и издавачкој делатности+++</li> <li>- Сви предмети су на одговарајући начин покривени уџбеницима и училима</li> <li>- Одговарајућа структура библиотечког фонда+++</li> <li>- Електронски каталог библиотека +++</li> <li>- Повећавање удела библиотечких јединица у електронском облику +++</li> <li>- Потенцирање електронских издања уџбеника +++</li> <li>- Адекватни услови за рад +++</li> <li>- Омогућен електронски приступ свим дипломским/мастер/магистарским/дипломским радовима +++</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Библиотечки фонд није потпуно дигитализован +++</li> <li>- Капацитети читаоница недовољни за време испитних рокова (нарочито у пандемијским условима) +++</li> <li>- Студенти преферирају електронски доступне библиотечке јединице ++</li> </ul>
<b>Могућности</b>	<b>Опасности</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Дигитализација библиотечког фонда ++</li> <li>- Развој система издавања електронских публикација ++</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Ограничена средства за набавку нових библиотечких јединица ++</li> <li>- Велики број непродатих уџбеника на лагеру ++</li> </ul>

#### **9в Предлог мера и активности за унапређење квалитета**

1. Развити савремене електронске уџбенике, а не само класична издања у електронском облику.
2. Омогућити приступ већем броју страних електронских (дигиталних) библиотечких фондова и база података
3. Континуирано повећавати број дигитализованих библиотечких јединица.
4. Обезбедити шири обухват обука за коришћење свих могућности Moodle платформе за електронско учење.

#### **Показатељи и прилози за стандард 9:**

**Табела 9.1.** Број и врста библиотечких јединица у високошколској установи

**Табела 9.2.** Попис информатичких ресурса

**Прилог 9.1** Општи акт о уџбеницима

**Прилог 9.2.** Списак уџбеника и монографија чији су аутори наставници запослени на високошколској установи (са редним бројевима)

**Прилог 9.3.** Однос броја уџбеника и монографија (заједно) чији су аутори наставници запослени на установи са бројем наставника на установи

**Стандард 10: Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке**

Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке се обезбеђује утврђивањем надлежности и одговорности органа управљања и јединица за ненаставну подршку и перманентним праћењем и провером њиховог рада.

**10а Опис тренутног стања**

## 10.1

Обезбеђење квалитета управљања Природно-математичким факултетом постиже се, између осталог, захваљујући прецизно утврђеним надлежностима и одговорностима органа Факултета и јединица за ненаставну подршку. Органи Факултета су: орган управљања, орган пословођења, стручни органи и студентски парламент. Надлежности и одговорности свих органа Факултета утврђене су Статутом Факултета и у складу су са законом. Орган управљања је Савет Факултета, а орган пословођења Факултета је декан. Стручни органи Факултета су Наставно-научно веће Факултета, Наставно-научно веће департмана и Изборна већа департмана. Студентски парламент се организује у циљу заштите права и интереса студената на Факултету.

## 10.2

Организациону структуру Факултета чине департмани, одсеци, катедре, лабораторије, радионице, центри, стручне службе и библиотеке. Актом о организацији рад Факултета организован је на пет департмана - Департман за биологију и екологију, Департман за географију, туризам и хотелијерство, Департман за математику и информатику, Департман за физику, Департман за хемију, биохемију и заштиту животне средине. Департман има оперативне надлежности у оквиру Факултета и органе: Наставно-научно веће департмана, Изборно веће департмана, директора и помоћнике директора.

У оквиру Деканата организоване су заједничке стручне службе ради обављања делатности или појединих стручних послова из своје надлежности у складу са општим актом о организацији и систематизацији послова, којим се прописују радна места, врста и степен стручне спреме, потребна знања, број извршилаца и други услови (Служба за студентске послове, Служба општих послова, Служба финансијско-рачунодствених послова, Служба за међународну сарадњу). У оквиру стручних служби обезбеђује се обављање послова који су неопходни за остваривање интегративних функција Факултета заснованих на заједничким процедурама извршења пословних процеса, односно стандардним процедурама и правилима које одреди Факултет. Библиотечку делатност за потребе Факултета обављају библиотеке у саставу свих департмана и централна читаоница. У извођење радних процеса и научно-истраживачког рада поред наставника, сарадника и истраживача укључене су и стручне особе других профила као ненаставно особље (лаборанти, стручни сарадници, техничка подршка, програмери, библиотекари...). Број, врста, формирање нових и укидање постојећих организационих јединица дефинишу се Статутом и општим актима Факултета. Одлуком о образовању организационих јединица утврђују се послови, овлашћења, унутрашња организација, начин рада, управљање, обављање стручно-административних и других послова организационе јединице.

## 10.3

Факултет систематски прати организацију и управљање Факултетом и предузима мере за унапређење квалитета управе. Ради ефикаснијег организовања наставних и научних активности, рад по катедрама се реорганизује, формирају се нове катедре или се врши прерасподела кадрова по катедрама. Уведена је обавеза да све катедре донесу пословник о раду катедри. По потреби се континуирано оснивају нове образовне и истраживачке лабораторије, неке од њих су и званично акредитоване за обављање одређених делатности. На Факултету је 2008. године регистрован први Центар изузетних вредности за математичка истраживања нелинеарних феномена, а 2018. године регистрован је и други Центар за репродуктивну ендокринологију и сигнализацију.



#### 10.4

Систематски се прати и оцењује рад управљачког и ненаставног особља Факултета, како путем анкета које попуњавају студенти, тако и путем анкета које попуњавају запослени на Факултету. Самовредновање процеса управљања се врши попуњавањем Анкете 8. - Евалуација процеса управљања од стране радника Факултета и Анкете 9. - Евалуација процеса управљања од стране студената. Самовредновање рада библиотеке и техничке опремљености служби од стране студената врши се попуњавањем Анкете 5. - Евалуација рада библиотеке и техничке опремљености Факултета, а самовредновање рада Студентске службе попуњавањем Анкете 4. - Евалуација рада Студентске службе. О резултатима самовредновања руководство дискутује на колегијумима, посебно се анализирају неправилности и проблеми на које су анкетирани указали и изналазе се решења за њихово отклањање. Управо иницирано притужбама студената на рад Студентске службе, велике гужве приликом пријаве испита или овере семестра, приступило се увођењу система електронске пријаве испита и електронске овере семестра. Уследио је прелазак на низ електронских сервиса, што је знатно олакшало и убрзало рад Студентске службе, смањило гужве и повећало задовољство студената. Такође, на иницијативу студената, кориговано је радно време библиотека и дефинисани су услови коришћења читаоница.

#### 10.5

Услови и поступак заснивања радног односа и напредовања ненаставног особља утврђени су Правилником о раду. Факултет је обезбедио квалитетан ненаставни кадар, међутим број запослених у стручним службама није адекватан. Због ступања на снагу забране запошљавања, као и лимитирања броја запослених, није могуће повећати број запослених у службама у којима за то постоји реална потреба. Овакво стање чак прети да угрози рад виталних служби Факултета, као што је студентска служба. Број и квалитет запослених у структурама ненаставне подршке процењују се на основу стандарда за акредитацију.

#### 10.6

Рад и деловање управљачког и ненаставног особља су доступни су предмет периодичног анкетања од стране студената. Такође, постоји слободна размена мишљења између наставника о квалитету управљачког и ненаставног особља, па нека од таквих мишљења буду конкретизовани кроз одлуке депарتمانског наставно-научног већа.

#### 10.8

Ненаставном особљу обезбеђена је могућност образовања и усавршавања на професионалном плану. Спроводи се континуирана едукација запослених из области прописа који се односе на њихов рад. Запослени редовно учествују у раду стручних форума и посећују семинаре и саветовања. Могућности усавршавања додатно су повећане увођењем међународних програма размене за ненаставно особље, финансираних из међународних фондова.

### 10б Анализа и процена стандарда

Анализа и процена ситуације с обзиром на претходно дефинисане циљеве, захтеве и очекивања дата је у оквиру SWOT анализе:

Предности	Слабости
<ul style="list-style-type: none"><li>- Области деловања органа управљања и стручних служби су јасно дефинисане +++</li><li>- Организациона структура је јасно и логично постављена +++</li><li>- Квалитет управљања Факултетом се редовно оцењује +++</li><li>- Добра организованост рада стручних служби +++</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>- Недовољно искоришћене могућности усавршавања ненаставног особља +++</li><li>- Честе промене прописа и велики обим ангажовања ради усаглашавања начина пословања и докумената ++</li></ul>

<ul style="list-style-type: none"> <li>- Перманентна обука укључујући програме мобилности за ненаставно особље +++</li> <li>- Дефинисане ФУК процедуре</li> <li>- Изузетно коректан међусобни однос између наставног и ненаставног особља +++</li> </ul>	
<b>Могућности</b>	<b>Опасности</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Међународни програми мобилности за ненаставно особље +++</li> <li>- Развој система издавања електронских публикација ++</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Забрана запошљавања у јавним установама +++</li> <li>- Честе промене прописа +++</li> <li>- Недостатак мотивисаности у појединим службама +++</li> <li>- Велик обим ангажовања у студентској служби+++</li> </ul>
<p><b>10в Предлог мера и активности за унапређење квалитета</b></p>	
<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Перманентно усавршавање ненаставног особља.</li> <li>2. Потенцирати долазне и одлазне мобилности ненаставног особља.</li> <li>3. Одржавати систем одговорности према раду.</li> </ol>	
<p><b>Показатељи и прилози за стандард 10:</b></p>	
<p><b>Табела 10.1.</b> Број ненаставних радника запослених са пуним или непуним радним временом у високошколској установи у оквиру одговарајућих организационих јединица</p>	
<p><b>Прилог 10.1.</b> Шематска организациона структура високошколске установе</p>	
<p><b>Прилог 10.2.</b> Анализа резултата анкете студената о процени квалитета рада органа управљања и рада стручних служби</p>	

## Стандард 11: Квалитет простора и опреме

Квалитет простора и опреме се обезбеђује кроз њихов адекватан обим и структуру.

### 11а Опис тренутног стања

#### 11.1

Природно-математички факултет Универзитета у Новом Саду поседује зграду са три ламеле (на адреси Трг Доситеја Обрадовића 2, 3 и 4 у Новом Саду) укупне површине од 23.076 m<sup>2</sup>. Факултет располаже простором који је довољан за реализацију свих акредитованих студијских програма на свим нивоима студија. Зграда има 6 амфитеатара укупне површине 839 m<sup>2</sup> са укупно 920 места, 19 слушаоница и учионица укупне површине 1194, m<sup>2</sup> са укупно 742 места, 123 специјализоване лабораторије, 9 рачунарских учионица са укупно 217 радних места, просторије за библиотекарке са читаоницама, 123 наставна кабинета, као и просторије за деканат, рачуноводство, студентску службу, салу за седнице итд. Често се врши реорганизација расположивог простора, ради оптималне искоришћености.

Зграда Факултета која је пројектована 1950их година још увек испуњава захтеве који важе за високошколске институције, мада смо на граници са расположивим простором. Велика пажња се поклања одржавању постојећих просторија и инфраструктуре, као и изналажењу могућности за проширење простора, реконструкцију и адаптацију у циљу повећања ефикасног искоришћења.

На Департману за географију, туризам и хотелијерство, постављен је нова керамичка подлога у централном ходнику и у једној сали. Неонско осветљење је у потпуности замењено LED панелима. Стаклени панели замењени су прозорима, а сви алуминијумски окви прозора су обновљени. На овај начин је департман допрнео расту енергетске ефикасности зграде.

Промењен је намештај и замењена интернет мрежа у сали ГИС1, чиме је омогућен лакши рад са студентима. Сала 3 је тотално реконструисана па је добила комбиновану намену – Кабинет за гастрономију (кухиња) и учионица за остале предмете.

У кабинетима је мењан стари намештај и прављен другачији размештај, да би у постојећи простор могао бити смештен већи број запослених.

Рачунарска и друга техничка опрема се занавља током сваке године.

Постојећа опремљеност простора у којима се изводи настава на ОАС Туризам задовољава потребе студената. Радни простор за наставнике је ограничене, што представља дугогодишњи проблем овог департмана.

#### 11.2

Факултет поседује бројну техничку опрему која се користи у наставним и научним активностима. Како су природне науке по питању потребне опреме врло захтевне, запослени користе сваку прилику да преко међународних или националних пројеката и конкурса набаве нову опрему и на тај начин осавремене рад у својим лабораторијама. У приложеним табелама дати су спискови опреме коју факултет поседује, а посебно је приказан списак капиталне опреме у власништву факултета која се користи у настави и научноистраживачком раду.

Студенти на ОАС Туризам, као и наставници који изводе наставу на овом СП, поред опреме која се налази на Департману за географију, туризам и хотелијерство, користе и осталу опрему која се налази на факултету, али и опрему факултета чији наставници изводе наставу на ОАС Туризам. Такође, студенти користе и опрему наставних база са којима имамо потписане одговарајуће уговоре.

#### 11.3

Простор на Департману за географију, туризам и хотелијерство је главни ограничавајући фактор за развој овог департмана и због тога је АП Војводина одобрила средства за прикупљање техничке документације за подизање нове зграде, намењене овом департману.

Постојећи простор се оптимално користи, а опрема редовно обнавља, тако да су наставници и студенти веома задовољни нивоом техничке опремљености.

#### 11.4

Бежични интернет (Eduroam) функционише у читавом кампусу Универзитета у Новом Саду. Поред тога, студентима су обезбеђени и рачунари у читаоницама, које могу користити у току радног времена (8-20 ч). За наставне активности је обезбеђен довољан број рачунара у три компјутерске учионице на Департману за географију, туризам и хотелијерство, као и у осталих 6 компјутерских учионица на факултету.

Сваки наставник и сарадник има свој десктоп рачунар са модерном конфигурацијом. Рачунари се обнављају према годинама старости и компоментима које се у њима налазе. Такође, скоро сви наставници имају и преносне рачунаре. Рачунарска опрема обнавља се из сопствених средстава, али све више и из материјалних средстава домаћих и међународних пројеката.

И друга техничка опрема за извођење наставе на ОАС Туризам у потпуности задовољава потребе наставника и студената. Наравно, брз развој ове дисциплине захтева редовно обнављање опреме.

#### 11.5

На департману сви запослени имају десктоп рачунаре у канцеларијама. Студенти, поред рачунара које током наставе могу користити у рачунарским учионицама, могу користити и оне у читаоници департманске библиотеке. WiFi Eduroam мрежа доступна је у читавом кампусу, тако да студенти могу користити и своје преносне рачунаре, телефоне или таблете. Фотокопир машине/скенери су за запослене доступне у три канцеларије на департману. Студенти могу фотокопирати у некој од бројних услужних фотокопирница у кампусу.

### 11.2. Анализа и процена стандарда

Анализа и процена ситуације с обзиром на претходно дефинисане циљеве, захтеве и очекивања дата је у оквиру SWOT анализе:

<b>Предности</b>	<b>Слабости</b>
<ul style="list-style-type: none"><li>- Просторни капацитети одговарају постојећем и планираном броју студената +++</li><li>- Постојећа техничка и лабораторијска опрема је савремена и задовољава све потребе студената и запослених +++</li><li>- Број места у рачунарским учионицама је одговарајући +++</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>- Простор за наставнике, делимично и за студенте на граници испуњености захтева на Департману за географију, туризам и хотелијерство +++</li><li>- Дотрајалост инсталација грејања, водовода и канализације ++</li><li>- Укупно ниска енергетска ефикасност зграде ++</li><li>- Ограничено време за извођење радова на реконструкцији с обзиром на наставу и испитне рокове +</li></ul>
<b>Могућности</b>	<b>Опасности</b>
<ul style="list-style-type: none"><li>- Приступ међународним фондовима за набавку опреме и реконструкцију простора +++</li><li>- Приступ фондовима АП Војводине за реконструкцију простора +++</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>- Високи издаци за одржавање зграде, нарочито за дотрајале инсталације +++</li><li>- Опасност од инцидената у лабораторијама +++</li><li>- Велик обим ангажовања у студентској служби+++</li></ul>

### 11.3. Предлог мера и активности за унапређење квалитета

1. Одржати темпо занављања рачунарске и друге техничке опреме.
2. Припремити техничку документацију за изградњу нове зграде Департмана за географију, туризам и

хотелијерство.

3. Користити стране изворе финансирања за реконструкцију постојећег простора.
4. Појачати енергетску ефикасност постојеће зграде.
5. Континуирано обучавати студенте и запослене у правилном коришћењу опреме и заштите на раду.

**Показатељи и прилози за стандард 11:**

**Табела 11.1.** Укупна површина (у власништву високошколске установе и изнајмљени простор) са површином објеката (амфитеатри, учионице, лабораторије, организационе јединице, службе)

**Табела 11.2.** Листа опреме у власништву високошколске установе која се користи у наставном процесу и научноистраживачком раду

**Табела 11.3.** Наставно-научне и стручне базе

**Стандард 13: Улога студената у самовредновању и провери квалитета**

Високошколске установе обезбеђују значајну улогу студената у процесу обезбеђења квалитета, и то кроз рад студентских организација и студентских представника у телима високошколске установе, као и кроз анкетирање студената о квалитету високошколске установе.

**13а Опис тренутног стања**

13.1

Статутом Факултета, Стратегијом обезбеђења квалитета и Правилником о самовредновању студија, педагошког рада наставника и услова рада гарантовано је учешће студената у спровођењу стратегије, стандарда и процеса обезбеђења квалитета. Активна улога студената у процесу обезбеђења квалитета остварује се радом Студентског парламента, студентских организација, студентских представника у органима и стручним телима Факултета (Савет, Наставно-научно веће, Дисциплинска комисија, студент продекан), учешћем представника студената у раду органа за обезбеђење квалитета (Одбор за квалитет и самовредновање, Комисија за оцену квалитета), периодичним оцењивањем квалитета студијских програма, наставног процеса, литературе, библиотечких и информатичких ресурса, педагошког рада наставника, сарадника и услова рада, као и факултетских служби путем анкетирања и изражавањем мишљења о свим општим актима Факултета.

13.2

Учешћем у раду тела и органа Факултета студенти дају мишљење о стратегији, стандардима, поступцима и документима којима се обезбеђује квалитет Факултета. У Прилогу 13.1 пружени су докази о учешћу студената у раду тела Факултета која се баве квалитетом. Приказане су и све анкете које попуњавају студенти у току процеса евалуације.

Мишљење студената и њихова успешност у студирању узимају се у обзир и приликом осмишљавања нових и реорганизовања постојећих студијских програма. Оцена рада наставника од стране студената узима се као један од елиминаторних критеријума приликом избора у виша наставничка звања, при чему наставник који је добио оцену студената нижу од 8 не може бити биран у више звање. Поред редовног процеса анкетирања, о којем је било детаљније речи у опису претходних стандарда, на иницијативу студената уведена је акција "Реци данас да бисмо ти помогли сутра". Кроз ову акцију студенти анонимно, у слободној форми изражавају своје мишљење и ставове о наставном процесу и раду факултета и изјашњавају се о различитим темама везаним за студирање. Запажања и коментари студената свакако су основа за рад на унапређењу квалитета и система образовног рада на Факултету

13.3

Анкетирања се спроводе ради добијања мишљења од стране студента. Анкетирање се спроводи на крају сваког семестра (пре његове овере), а односи се на самовредновање квалитета наставе и рада наставника и сарадника. Анкетирање студената у оквиру самовредновања рада студентске службе, библиотеке и техничке опремљености служби спроводи се сваке две године.

Анкете се попуњавају електронски, што омогућава њихову брзу обраду, а обухват је обезбеђен обавезом студената да пре овере семестра попуне електронски ШВ-20 образац и анкету. Анонимност је у потпуности гарантована, што омогућава да мишљења студената буду релевантна.

Директор, наставници и руководилац студијског програма имају увид у резултате анкета, тако да на основу њих врше корекције у свом раду, односно планирају се измене у студијском програму.

Поред анкета, као најсвеобухватнијег вида учешћа студената у оцењивању и осигурању квалитета студијског програма, ово се обезбеђује и кроз учешће студената у раду Студентског парламента, студента продекана, раду Наставно-научних већа факултета и департмана, разговором са наставницима и давањем појединачних мишљења.

#### 13.4

Студентски парламент одржава седнице на којима се расправља о студентским питањима. Студентски парламент делегира представнике студената у телима и органима Факултета и стара се о заштити и интересима права студената. Факултет се стара и о обезбеђивању услова за рад студентских организација и финансијски помаже њихове активности.

Факултет подстиче студенте на активно укључивање у процес развоја студијских програма, процесу процене оптерећења, као и на унапређивање наставног процеса и метода испитивања. У односу на претходни период остварен је значајан напредак у побољшању мотивације студената да учествују у систему квалитета Факултета.

### 13б Анализа и процена стандарда

Анализа и процена ситуације с обзиром на претходно дефинисане циљеве, захтеве и очекивања дата је у оквиру SWOT анализе:

Предности	Слабости
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Учешће студената у самовредновању и провери квалитета даје реалнију слику квалитета Факултета ++</li> <li>- Активно учешће студената у органима и стручним телима Факултета и у раду органа за обезбеђење квалитета ++</li> <li>- Квалитетан и разрађен систем анонимног електронског анкетирања +++</li> <li>- Оцена рада наставника од стране студената узима се у обзир приликом избора у виша наставничка звања +++</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Недовољна мотивисаност и незаинтересованост појединих студената за учешће у процесу евалуације и унапређења квалитета ++</li> <li>- Заинтересованост малог броја студената за учешће у раду тела Факултета ++</li> <li>- Стални захтеви студената за увођењем олакшица у процесу студирања, у смислу повећања броја испитних рокова, лакшег уписа године, залагање за снижавање критеријума и лакшу пролазност, што не доприноси повећању квалитета +++</li> </ul>
Могућности	Опасности
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Добра сарадња са свршеним студентима и добијање повратних информација може повољно утицати на унапређење квалитета наставних планова ++</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Недовољно озбиљан приступ студената процесу евалуације квалитета може изазвати искривљену слику о квалитету +</li> </ul>

### 13в Предлог мера и активности за унапређење квалитета

1. Мотивисати студента за објективно вредновање током попуњавања анкета.
2. Едуковати студенте о значају система обезбеђења квалитета и њихове улоге у овомо процесу.

### Показатељи и прилози за стандард 13:

**Прилог 13.1** Документација која потврђује учешће студената у самовредновању и провери квалитета

#### **Стандард 14: Систематско праћење и периодична провера квалитета**

Високошколска установа континуирано и систематски прикупља потребне информације о обезбеђењу квалитета и врши периодичне провере у свим областима обезбеђења квалитета.

##### **14а Опис тренутног стања**

###### 14.1

Природно-математички факултет у Новом Саду је обезбедио институционалне оквире који омогућавају систематско праћење, оцењивање, проверу, унапређивање и обезбеђење квалитета у свим областима. Наведено је пре свега постигнуто усвајањем Стратегије обезбеђења квалитета, Правилника о раду Одбора за квалитет и самовредновање, Правилника о систематском праћењу и оцењивању обима и квалитета истраживачког рада, као и Правилника о самовредновању студија, педагошког рада наставника и услова рада. Ове, 2018. године, иновирана је Стратегија обезбеђења квалитета. Факултет обезбеђује испуњавање обавеза субјеката обезбеђења квалитета, као и спровођење утврђених поступака и стандарда за оцењивање квалитета.

###### 14.2

Факултет је обезбедио инфраструктуру и све потребне услове за редовно, систематско прикупљање и обраду података који су неопходни за праћење квалитета у свим подручјима која су предмет самовредновања.

Према календару који се усваја сваке године и у складу са Правилником о самовредновању студија, педагошког рада наставника и услова рада, у сваком семестру спроводи се анкетирање студената, којим је обухваћена евалуација наставног процеса. Евалуација рада студентске службе, библиотеке и техничке опремљености Факултета, евалуација процеса управљања од стране студената и евалуација процеса управљања од стране радника Факултета спроводи се сваке две године. Евалуација студијских програма врши се сваке три године. Евалуација научно-истраживачког рада, као и услова научно-истраживачког рада спроводи се сваке године, у складу са Правилником о систематском праћењу и оцењивању обима и квалитета истраживачког рада што вишег нивоа квалитета.

###### 14.3

Факултет обезбеђује повратне информације о квалитету стечених компетенција дипломираних студената, добијајући их од представника Националне службе за запошљавање и својих свршених студената. Осим тога, Факултет обезбеђује податке који су неопходни за упоређивање са другим високошколским установама и размењује информације са установама које остварују добре резултате у истраживању и едукацији, у виду научне сарадње и размене студената и наставног особља.

###### 14.4

У току процеса акредитације студијских програма испуњавамо обавезу да је нови програм упоредив са најмање три програма који се реализују у европским земљама. Тиме омогућавамо и да велики број наставника, сарадника и студената учествује у Erasmus програмима размене, што је свакако прилика за размену искустава и унапређење квалитета наставног и научног рада по европским стандардима. Академска мобилност на свим нивоима (студенти, наставници, административно и техничко особље) је већ препозната као елемент квалитета и фактор који утиче на запошљавање, те се у складу с тим и стратегија Факултета заснива на актуелној стратегији „Мобилност за боље учење“ (*Mobility for better learning, Mobility strategy 2020 for the European Higher Education Area (EHEA)*). Остварено је активно учешће Факултета у европским и глобалним програмима академске мобилности на свим нивоима, што за последицу има пораст броја броја мобилности студената и наставника.

###### 14.5

У оквиру састављања документа о самовредновању факултета у студијских програма, узимају се у обзир оцене и мишљења студената.

14.6

Извештаји о резултатима спроведених анкета и извештаји о успеху студената разматрају се на седницама одговарајућих комисија, Одбора за квалитет и самовредновање и Наставно-научног већа Факултета. Годишњи извештај о раду Одбора за квалитет и самовредновање, Комисије за оцену квалитета и Комисије за оцену квалитета истраживачког рада, предмет су разматрања на седницама Наставно-научног већа Факултета. Сви општи акти којима је регулисан систем обезбеђења квалитета доступни су јавности на интернет страници Факултета <https://www.pmf.uns.ac.rs/o-nama/dokumenti/>, док су Политика квалитета, Стратегија обезбеђења квалитета, Акциони план реализације Стратегије обезбеђења квалитета и календар спровођења анкета доступни на интернет страници <https://www.pmf.uns.ac.rs/o-nama/dokumenti/> под Квалитет.

#### 146 Анализа и процена стандарда

Анализа и процена ситуације с обзиром на претходно дефинисане циљеве, захтеве и очекивања дата је у оквиру SWOT анализе:

<b>Предности</b>	<b>Слабости</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Континуирано се реализује процес обезбеђења и унапређења квалитета ++</li> <li>- Обезбеђена инфраструктура и сви потребне услови за редовно систематско праћење и обезбеђење квалитета +++</li> <li>- Стратегија обезбеђења квалитета Факултета је иновирани и усаглашена са стратегијом обезбеђења и унапређења квалитета других престижних високошколских институција у земљи и иностранству ++</li> <li>- Уведене и детаљно описане процедуре за самовредновање ++</li> <li>- Факултет добија повратне информације о квалитету стечених компетенција дипломираних студената од својих свршених студената. ++</li> <li>- Процес прикупљања података о квалитету спроводи се периодично према календару и у складу са одговарајућим правилницима +++</li> <li>- Збирни резултати анкета доступни су на интернет страници Факултета ++</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Нередовне повратне информације о квалитету стечених компетенција студената</li> </ul>
<b>Могућности</b>	<b>Опасности</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Усаглашавање са стратегијама обезбеђења и унапређења квалитета других престижних високошколских установа у иностранству ++</li> <li>- Мотивисање запослених и студената за учешће у програмима размене ++</li> <li>- Интернационализација факултета ++</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Недовољна заинтересованост студената да учествују у процесу евалуације и унапређења квалитета ++</li> <li>- Недовољна мотивисаност запослених да анализирају резултате анкета ++</li> <li>- Недовољна обученост запослених у спровођењу самоевауације рада ++</li> </ul>



**14в Предлог мера и активности за унапређење квалитета**

1. Предложене мере из стандарда 13.
2. Мотивисати запослене да детаљније анализирају резултате анкета за област рада којом се баве.
3. Обучити и мотивисати запослене да спроводе самоевалуацију, засновану и на оценама анкетног истраживања.

**Показатељи и прилози за стандард 14:**

**Прилог 14.1** Информације презентоване на сајту високошколске установе о активностима које обезбеђују систематско праћење и периодичну проверу квалитета у циљу одржавања и унапређење квалитета рада високошколске установе.